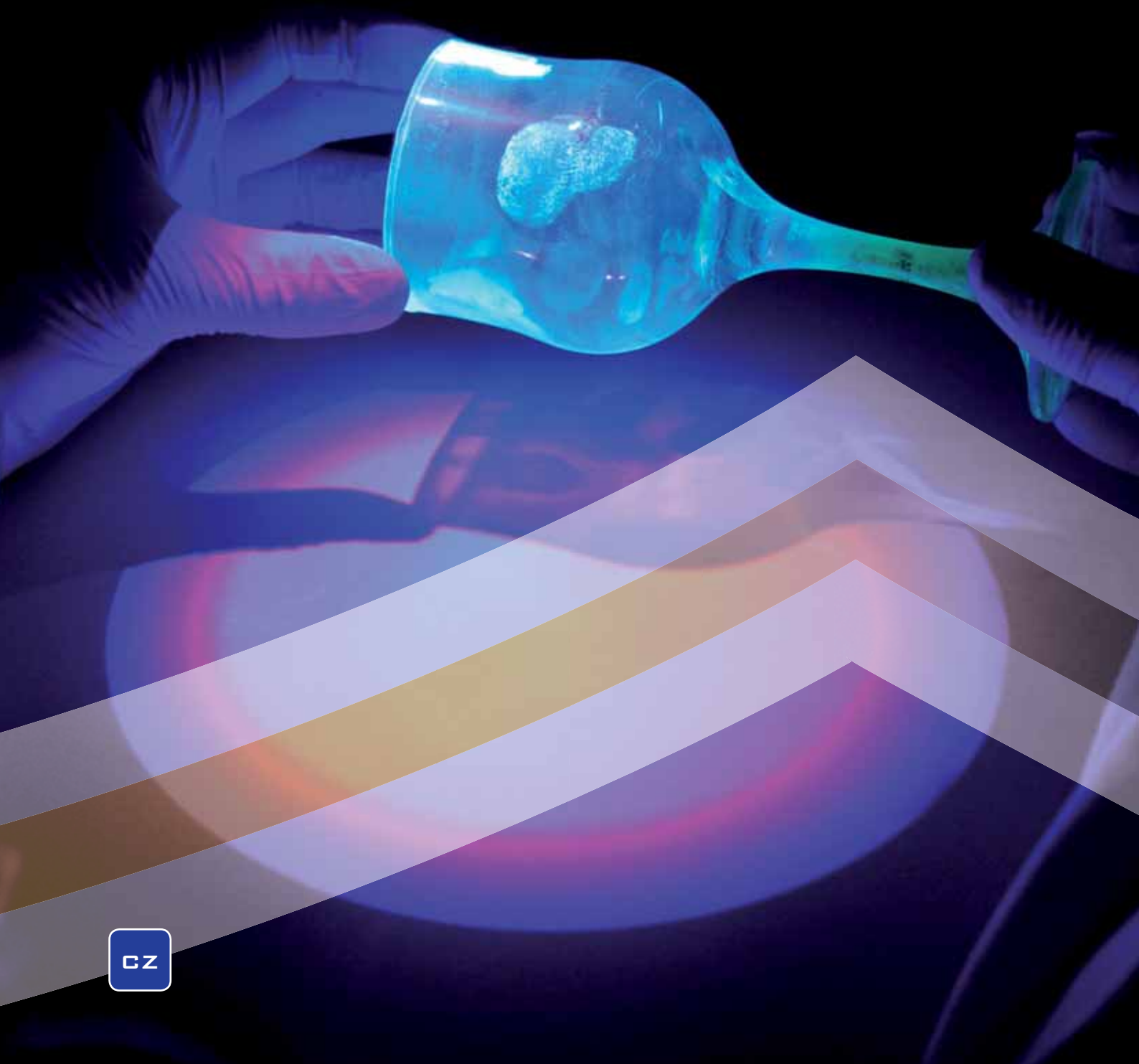


EVROPSKÝ VYŠETŘOVATEL

ZAMĚŘENO NA PACHATELE BEZ OHLEDU NA HRANICE



© Evropský policejní úřad, 2011
Reprodukce povolena pod podmínkou uvedení zdroje.

Fotografie na obálce: Španělská policie

Zvláštní poděkování za příspěvky patří vyšetřovatelům Hansi-Peteru Seewaldovi, Bundespolizei, Innsbruck, Rakousko; Pasqualovi Sorgonáovi, Polizia di Stato, Pescara, Itálie a Berniemu Gravettovi, Metropolitan Police, Londýn, Spojené království.

Další informace o Europolu naleznete na internetové adrese www.europol.europa.eu

OBSAH

3 Úvod

5 Operativní analýza

9 Mobilní kancelář –
podpora na místě

11 Forenzní a technická podpora

17 Přínosy využití společného
vyšetřovacího týmu

20 Národní jednotka Europolu



ÚVOD

Už jste někdy vedli vyšetřování, které se dostalo do slepé uličky? Možná chyběl spojovací článek? Žádná ze stop nikam nevedla? Už jste se setkali s případy, kdy podezřelý spolupracoval s mezinárodními zločinci v zahraničí?

Ve všech těchto případech vám mohl pomoci Europol. Europol poskytuje podporu vyšetřovatelům ve 27 zemích EU při předcházení a boji proti všem formám závažné mezinárodní trestné činnosti a terorismu. Pracovníci Europolu nemají žádnou přímou pravomoc zatýkat. Jejich úkolem je poskytovat podporu kolegům pracujícím v celé Evropě v oblasti prosazování práva při shromažďování, analyzování a šíření zpravodajských informací o trestné činnosti a při koordinaci mezinárodních policejních operací. Partneři Europolu využívají tuto podporu v rámci prevence, odhalování a vyšetřování trestné činnosti, při pátrání po osobách, které ji páchají, a při jejich trestním stíhání.

Europol poskytuje Evropské unii jedinečný soubor operativních služeb tím, že je:

- podpůrným centrem pro operace v oblasti prosazování práva,
- ústředním zdrojem informací o trestné činnosti a
- střediskem odborných zkušeností v oblasti prosazování práva.

Evropský vyšetřovatel přináší stručný přehled o tom, jak mohou pracovníci donucovacích orgánů v EU využívat operativní podporu Europolu. Jednotlivé kapitoly přinášejí ukázky různých typů podpory, kterou Europol nabízí:

- operativní analýza,
- mobilní kancelář – podpora na místě,
- forenzní a technická podpora,
- přínosy využití společného vyšetřovacího týmu,
- informace o národní jednotce Europolu ve vaší zemi.

Pokud se domníváte, že by pro vaše vyšetřování mohla být pomoc Europolu přínosem, obraťte se prosím na národní jednotku Europolu ve své zemi.



OPERATIVNÍ ANALÝZA

Od rakouského vyšetřovatele:

První zprávu dostala naše jednotka při rakouské spolkové policii v Innsbrucku jednoho listopadového večera. Zloději se za pomoci automobilu použitého jako beranidlo vloupali do maloobchodní prodejny elektroniky a odnesli si velkou kořist v podobě elektronického zboží.

Brzy jsme si všimli, že se zde začíná objevovat určitý vzorec, protože přesně stejným způsobem byly systematicky vyloupeny čtyři rakouské obchody s elektronikou příslušející k témuž řetězci. Způsob provedení trestného činu: skupina se zmocnila ukradeného vozidla a najela s ním přímo do čelní stěny prodejny, přičemž v některých případech nejprve použila řezačku na kámen ke zničení ochranných betonových patníků před obchodem. Během těchto nájezdů do prodejen vběhla skupina až pěti lidí, kteří za méně než 90 sekund uložili do tašek velmi cenné elektronické zboží, například kamery, mobilní telefony, notebooky a MP3 přehrávače. Celou tuto akci zaznamenaly kamery uzavřeného okruhu v prodejně.

Na základě shromážděných důkazů jsme si brzy uvědomili, že před sebou máme litevskou skupinu organizované trestné činnosti. Tato mezinárodní vazba nás vedla k zapojení Europolu. Okamžitě jsme se spojili s naší národní jednotkou Europolu, abychom zahájili příslušný postup. Výměnu údajů jsme začali předáním zpravodajských informací, které jsme o skupině již měli a které zahrnovaly i údaje o jejich litevských mobilních telefonech, jež byly použity v Rakousku. Tyto údaje byly vloženy do informačního systému Europolu a následně jsme obdrželi analytickou zprávu Europolu s informací o existenci spojení

do Belgie, Francie, Itálie a Švédska. Policie kontrolovala podezřelé při silniční kontrole a na hraničních přechodech v několika zemích – a naštěstí byly v mnoha případech zaznamenány údaje o jejich totožnosti a dokladech k vozidlu, což nám umožnilo se na tyto informace napojit prostřednictvím Europolu.

Europol pak uspořádal operativní zasedání, na němž mohly dotčené policejní orgány projednat zpravodajské informace, taktiku a budoucí policejní operace. Klíčovým členem tohoto mezinárodního týmu vyšetřovatelů ze šesti zemí byly samozřejmě litevské orgány.

Ze zpravodajských informací vyplynulo, že tato kriminální skupina měla své organizátory, kteří od svých litevských šéfů dostávali příkazy, na které prodejny se mají zaměřit a co by měli ukrást. Organizátoři pak se svými „pěšáky“ odcestovali do vybraných zemí a předem prodejny navštívili, aby se seznámili s plánem obchodu a přesnou polohou požadovaného zboží. Nájezdy za pomoci automobilu provedli v Rakousku, Belgii, Francii, Itálii a ve Švédsku, přičemž se zaměřovali na dva stejné nadnárodní řetězce obchodů s elektronikou. Tato skupina byla v celé Evropě odpovědná za nejméně 20 krádeží provedených formou nájezdu automobilem do obchodu, při nichž způsobila škody odhadované na zhruba 1,5 milionu EUR.

Litevské orgány přikládaly vyřešení tohoto případu nejvyšší prioritu, a proto jsme na koordináční schůzce v Eurojustu naplánovali den našeho zásahu v Litvě. Jednoho dubnového rána provedlo 55 litevských policistů za podpory kolegů



Lupiči se za pomoci automobilu vloupali do prodejny a za méně než 90 sekund si odnesli kořist.

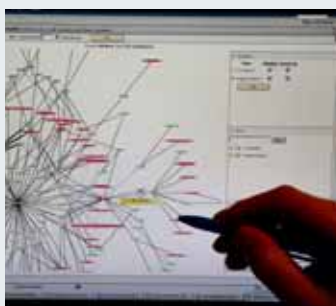
z Rakouska a Švédska 16 domovních prohlídek s cílem zadržet podezřelé a shromáždit potenciální důkazní materiál. Na místě byli přítomni dva důstojníci Europolu, aby vyšetřovatelům poskytli další podporu.

Zásah byl úspěšný a znamenal zásadní úder proti skupině, protože za mřížemi skončilo 18 osob. Byl to dokonalý příklad toho, jak efektivní může mezinárodní spolupráce být. Europol a jeho síť

styčných důstojníků podporuje a buduje důvěru mezi evropskými donucovacími orgány s cílem společně úspěšně bojovat proti přeshraniční trestné činnosti.

Po této akci nás prodejce elektroniky, který byl touto trestnou činností postižen, informoval, že od zatčení nedošlo v Evropě k žádným dalším krádežím tohoto typu, akce tedy přinesla naprosto vynikající výsledky.

ANALYTICKÁ PODPORA



Analýza je jádrem veškerých aktivit Europolu. Europol zaměstnává více než 100 analytiků trestné činnosti, kteří patří k nejkvalifikovanějším na světě. Analytici Europolu používají nejmoder-

nější nástroje k odhalování aktivit některých nejnebezpečnějších sítí organizované trestné činnosti a terorismu působících v Evropě. Tato činnost probíhá v rámci analytického pracovního souboru (AWF). Analytický pracovní soubor je jedinečný nástroj Europolu, v jehož rámci analytici spolupracují se specialisty v oblasti organizované trestné činnosti na shromažďování zpravodajských informací o trestné činnosti. Analytické pracovní soubory zahrnují veškeré vysoce prioritní oblasti závažné trestné činnosti, které mají dopad na Evropskou unii.

Analytickou podporu lze poskytovat na dálku ze sídla Europolu, nebo v terénu. Analytické pracovní soubory nabízejí celou škálu různých operativních a strategických produktů, které sdílejí jednotliví účastníci. V rámci analytického pracovního souboru lze zřídit zvláštní cílovou skupinu nebo společný vyšetřovací tým k naplnění potřeb skupiny členských států a řešení společného jevu v oblasti trestné činnosti.

OPERATIVNÍ STŘEDISKO 24/7



Europol zajišťuje rychlou a pružnou reakci na probíhající mezinárodní vyšetřování. Operativní středisko Europolu je ústřední pracoviště, kde se přezkou-

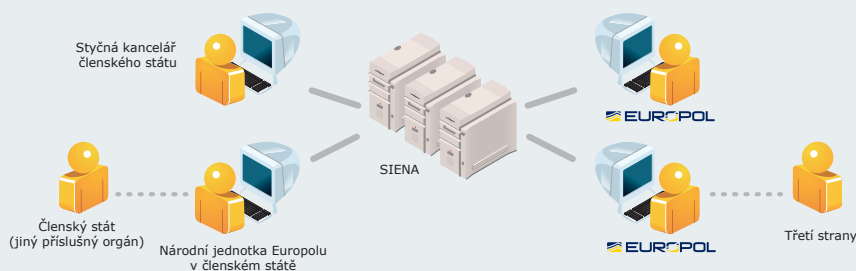
mávají informace o trestné činnosti z více zdrojů a více zemí. Hlavním cílem je podpořit donucovací orgány v jejich probíhajícím mezinárodním vyšetřování

a být jediným kontaktním místem pro přijímání operativních požadavků a informací. To analytikům Europolu umožňuje provádět souhrnné vyhledávání ve všech datových systémech Europolu s cílem nalézt případné chybějící vazby probíhajících vyšetřování. Operativní koordinační a podpůrné středisko Europolu funguje 24 hodin denně a 7 dnů v týdnu. Europol poskytuje podporu ve věci více než 12 000 případů závažné trestné činnosti a terorismu ročně a tento počet každým rokem narůstá.

APLIKACE SÍŤE PRO BEZPEČNOU VÝMĚNU INFORMACÍ (SIENA)

Styční důstojníci, analytici a odborníci Europolu využívají ve své práci zabezpečené a inovační komunikační prostředky. Aplikace SIENA je nástroj nové generace, který splňuje komunikační potřeby v oblasti vymáhání práva v EU 21. století. SIENA se používá k řízení výměny operativních a strategických informací o trestné činnosti

mezi členskými státy, Europolem a třetími zeměmi, s nimiž má Europol uzavřeny dohody o spolupráci. Aplikace SIENA pracuje způsobem, který vyhovuje všem právním požadavkům v oblasti ochrany a důvěrnosti údajů. Zajišťuje zabezpečenou výměnu citlivých informací.



Europol zajišťuje bezpečnou výměnu informací o trestné činnosti prostřednictvím aplikace SIENA.

INFORMAČNÍ SYSTÉM EUROPOLU



Informační systém Europolu umožňuje ukládání, vyhledávání, vizualizaci a propojování informací o mezinárodní trestné činnosti. Umožňuje donucovací orgánům v celé Evropě spolupracovat v rámci mezinárodních vyšetřování. Systém automaticky detekuje případné společné prvky jednotlivých

vyšetřování a usnadňuje sdílení citlivých informací bezpečným a spolehlivým způsobem. Informační systém je k dispozici ve všech úředních jazycích Evropské unie. Budoucí verze systému zajistí funkce pro párování biometrických údajů, například profilů DNA, otisků prstů a fotografií.

STYČNÍ DŮSTOJNÍCI EUROPOLU



V sídle Europolu působí přibližně 130 styčných důstojníků. Tyto styčné důstojníky do Europolu vysílají donu-

covací orgány z členských států EU a zemí mimo EU. Zaručují rychlou a účinnou spolupráci založenou na osobním kontaktu a vzájemné důvěře. Síť styčných důstojníků Europolu je jedinečnou platformou pro společnou práci policistů z více než 30 zemí na jednom místě v bezpečném operativním prostředí. Styční důstojníci se aktivně podílejí na všech analytických

projektech a usnadňují výměnu strategických a operativních informací. Účastní se operativních zasedání a koordinují sledování zásilek a přeshraniční dohled v rámci systému požadavků, který je v provozu 24 hodin denně a 7 dnů v týdnu. Mají poradní úlohu a spolupracují se svými národními odborníky s cílem podporovat zřizování společných vyšetřovacích týmů.





MOBILNÍ KANCELÁŘ – PODPORA NA MÍSTĚ

Objevily se zprávy o čtyřech loupežích v pařížských klenotnictvích. Další klenotnictví bylo vyloupeno na ulici Boulevard Barceló (Brusel, Belgie). V Rakousku došlo k šesti přepadením klenotnictví, která ve Vídni a Salcburku spáchali podezřelí z Estonska, přičemž způsob provedení trestného činu byl podobný.



Typické klenotnictví, na které se skupina pachatelů zaměřovala.

Na pomoc vnitrostátním vyšetřovatelům Europol uspořádal přípravnou schůzku, které se zúčast-

nili vyšetřovatelé z Belgie, Estonska, Francie, Německa a Rakouska. V Estonsku byla připravena a provedena společná policejní operace.

Během operace byli všichni podezřelí zatčeni a byla u nich provedena domovní prohlídka. Zabaveno bylo množství mobilních telefonů, SIM karet, poznámek a jiných záznamů. Europol tato data analyzoval, aby určil případné další mezinárodní vazby. Byly nalezeny fyzické důkazy spojující podezřelé s loupežemi.

Europol získal ze zúčastněných zemí údaje, které byly během celé operace analyzovány. Dotčeným členským státům bylo zasláno několik zpráv. V den zásahu podporoval zatýkání a domovní prohlídky tým Europolu: specialisté a analytici byli přítomni v koordinačním středisku zřízeném v Tallinnu a k podpoře operace byla využita mobilní kancelář na místě.

Tato konkrétní operace vedla k identifikaci a zatčení osmi podezřelých členů estonských skupin trestné činnosti v Belgii, Francii a Rakousku.

Europol poskytuje podporu pro více než 12 000 případů ročně. Mnohé z nich podporuje mobilní kancelář Europolu a důstojníci Europolu přítomní na místě.

MOBILNÍ KANCELÁŘ

Mobilní kancelář, v níž pracují odborníci a analytici Europolu, může poskytovat podporu pro širokou škálu činností, jako je probíhající vyšetřování, velké sportovní události, klíčové mezinárodní konference a jiné příležitosti, při nichž je nutná mobilizace policejní spolupráce k zajištění bezpečnosti. Jsou poskytovány tyto služby:

- Zabezpečený přístup k jednotlivým systémům počítačové analýzy Europolu v reálném čase. Při využití

mobilní kanceláře lze ověřovat údaje o osobách a telefonních číslech. V případě rychle postupujících vyšetřování jsou okamžité výsledky neocenitelné.

- Možnost poskytovat na místě analytické výstupy, jako jsou zprávy, grafy a jiné údaje.
- Možnost využít více mobilních kanceláří pro tutéž operaci v případě souběžných zatýkání na různých místech.
- Satelitní spojení zvyšuje flexibilitu systému.

OPERACE MONET V

V rámci operace Monet V byla prostřednictvím mobilní kanceláře poskytována analytická podpora v reálném čase španělským donucovacím orgánům na ostrově Gran Canaria. Po celou dobu operace, která se zaměřovala na kurýry převážející hotovost ve vysoce rizikových cílo-

vých prostředích, byl přítomen jeden analytik Europolu. Výsledkem operace španělské policie (*Guardia Civil*) bylo zabavení 402 090 EUR, 1,2 kg kokainu a dalších nelegálních produktů.





FORENZNÍ A TECHNICKÁ PODPORA

Od italského vyšetřovatele:

Je pět hodin ráno a venku na mě čeká taxi. Ačkoli je teprve konec července, je v tuto denní dobu stále šero. Vzduch v Haagu je svěží a přináší slanou chuť moře. Za pár minut budu u sídla Europolu jako národní odborník vyslaný italskou státní policií ke koordinování mezinárodní operace pod kódovým označením Creieur.



Dovolu mi vrátit čas o něco zpět a vysvětlit, jak jsem se toho červencového rána v Europolu vlastně ocitl. Italské město Pescara je závažně zasaženo podvody s kopírováním údajů z kreditních karet (*skimming*). Důkazy naznačují, že pachatelé patří k rumunské skupině páchající trestnou činností. Místní státní zástupce dává povolení k vyšetřování a policie může využívat obvyklé metody – odposlechy, dohled, překlady, sledování. Jedná se o vysoce aktivní skupinu pachatelů a policie se všemožně snaží zajistit, aby si její členové nebyli sledování vědomi. Policejní tým je zkušený, nadaný a motivovaný.

Zdá se, že pachatelé jsou dobře organizováni. Shromažďují data a předávají je zpět do Rumunska, kde se vyrábějí padělané kreditní karty, které se následně zasílají skupinám v terénu na celém kontinentu. Terčem útoku je celá EU. Je to velmi propracovaná operace. Vedoucí operátoři v Rumunsku manipulují s ukradenými údaji, technici vyrábějí zařízení pro *skimming* a získávají z nich údaje; specialisté na logistiku zajišťují ubytování pro osoby operu-

jící v terénu i jejich dopravu z letišť a nádraží a zpět. Jsou tu i pěšáci – ti, kteří mají na starosti výběry z kreditních karet. Všichni mají stanoveny měsíční „cíle“. Vyšetřování vedou k prvním identifikacím a prvním zatčením: když se dozvíme, že někdo přistává na letišti, zjistíme jeho totožnost. Když zjistíme, že osoby odebírají zařízení pro *skimming*, zatkneme je. Pokaždé využíváme jiného policistu v terénu, abychom snížili podezření na plánovaný útok.

Snažíme se skládáním jednotlivých detailů dospět k určení totožnosti hlavních organizátorů. Vyšetřování nabírá na tempu: za dobu asi dvou let bylo provedeno zhruba 600 000 telefonických hovorů ze 450 telefonů a získali jsme jasnější představu o tomto rumunském zločinném spolčení. Je to úspěšná skupina, která každoročně spáchá krádeže v hodnotě milionů eur.

Podáváme svou závěrečnou zprávu italskému soudnímu orgánu: v pěti zemích má být zatčeno 36 osob, přičemž chceme postupovat diskrétně, abychom neohrozili zbytek operace. Skupina je roztroušena po celé Evropě. Jsou připraveny evropské zatýkácí rozkazy, mnohé však nelze doručit. Státní zástupce je odhodlaný a maximálně využívá svých zkušeností – kontaktuje Europol a Eurojust.



Sejdeme se, představíme se a hovoříme o tom, co chceme dělat, co potřebujeme a kterých zemí se věc týká. Poskytujeme ostatním důkazní materiál a stanovíme datum příští schůzky. Nyní jsou přítomni další policisté a soudní orgány ze zúčastněných zemí. Dokončujeme detaily operace a rozhodujeme o datu akce.

Tak takhle jsem se dostal do Haagu. Následně bylo zřízeno operativní středisko v sídle Europolu. Odposlechy nám napovídají, že pachatelé mají jisté podezření, státní zástupce tedy připravuje zatýkání. Vstupuji do operativního střediska a vidím tým odborníků Europolu připravený k akci. Mobilní kancelář Europolu je k dispozici.



*Důkazní materiál
shromážděný během
operace Creieur.*

Jsem v samém centru činnosti policie v Europolu a jsem propojen s policejními týmy rozmístěnými po celém kontinentu.

Zásah začíná v 6 hodin ráno a v celé Evropě probíhá zatýkání. Pomalu přicházejí zprávy z Itálie, Nizozemska a Rumunska. Spolupráce je vynikající, telefony vyzvánějí. Podařilo se nám vystopovat některé pachatele, kteří dříve zmizeli. Osoby, které měly být v Irsku, tam již nejsou, ale mohly by být v Belgii. V řádu minut jsme se spojili s belgickým styčným důstojníkem. Ten nás informuje, že byly zadrženy tři osoby a dvě jsou na seznamu hledaných – úspěch! V následujících dvou dnech jsou zatčeni další. Nakonec jsou zadrženy dvě třetiny hledaných pachatelů. Byla to skvělá mezinárodní týmová práce – bez Europolu a Eurojustu bychom takového úspěchu nikdy nedosáhli.

Europol nijak nezasahoval. Řekli: „Vyšetřování je vaše, nikoli naše.“ Poskytli nám cennou pomoc, vhodné zdroje a pozitivní přístup. Uvědomili jsme si, že bez pomoci našich partnerů v celé Evropě by bylo nemožné dosáhnout tak vynikajícího úspěchu. A existuje ještě jeden kladný výsledek – všechny operativní údaje z operace Creieur budou shromážděny ve zvláštním analytickém pracovním souboru Europolu, kde budou k dispozici jako pomoc při všech dalších probíhajících a budoucích vyšetřováních.

Nyní, ohlédnu-li se zpět, považuji tak dobře koordinovanou operaci v rámci prosazování práva za velmi vzrušující zážitek, zvláště pro mě, který do tohoto chladného města na pobřeží Severního moře přijel ze svého slunného italského městečka.

FOREZNÍ A TECHNICKÁ PODPORA



Europol poskytuje technickou a forezní podporu v těchto oblastech:

- podvody s platebními kartami,
- padělání eura a výroba padělaného zboží,
- počítačová trestná činnost,
- likvidace výroben, skladišť a skládek nelegálních drog.



Europol podporuje vyšetřování největší laboratoře na výrobu nelegálních drog dosud odhalené v Nizozemsku.

LIKVIDACE LABORATOŘÍ NA VÝROBU DROG

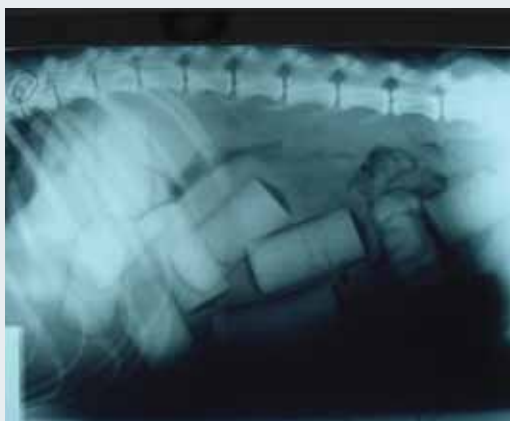


Evropská unie je významným regionem nezákonné výroby syntetických drog, zejména amfetaminu a extáze. Každoročně je odhaleno, obsazeno a zlikvidováno 60 až 90 velkovýroben. Při vyšetřování v členských státech jsou často odhalována skladiště potenciálně nebezpečných chemických prekurzorů používaných při výrobě drog. Odborníci Europolu pomáhají při likvidaci nezákonných výroben a při shromažďování důkazního materiálu. Provádějí též technická šetření specializovaného a průmyslového zařízení zabaveného ve výrobnách a skladištích.

Srovnávací systém Europolu pro nezákonné laboratoře (*Europol Illicit Laboratory Comparison System, EILCS*) obsahuje podrobné fotografické a tech-

nické informace o výrobnách, skladištích a skládkách nelegálních drog. To umožňuje identifikaci shod mezi zabaveným zařízením, materiály a chemickými látkami. Kromě toho systém Europolu pro syntetické drogy (*Europol Synthetic Drug System, ESDS*) obsahuje informace o způsobu páchní trestné činnosti a významných záchytech. Umožňuje tak identifikaci shod mezi záchyty a napomáhá vytvářet profily skupin páchnících trestnou činností a na tyto skupiny se zaměřovat

Systém Europolu pro specifické prostředky ukrývání (*Europol Specific Means of Concealment, ESMC*) obsahuje informace o metodách ukrývání používaných k přepravě kokainu.



Příklad fotografických dat uložených v systémech Europolu ESDS/ESMC: ukrývání kokainu za využití zvířat.

ÚSTŘEDNA PRO BOJ PROTI PADĚLÁNÍ EURA



Europol byl jmenován hlavním úřadem Evropské unie pro boj proti padělání eura. Tento právní status opravňuje Europol, aby jednal jako celosvětové kontaktní místo pro boj proti padělání eura.

V této funkci Europol mimo jiné poskytuje forenzní kapacitu pro určení původu materiálů a zařízení používaných k výrobě padělků. Kromě toho Europol zajišťuje technickou podporu a odbornou přípravu v oblasti taktické a technické problematiky na ochranu eura před paděláním.

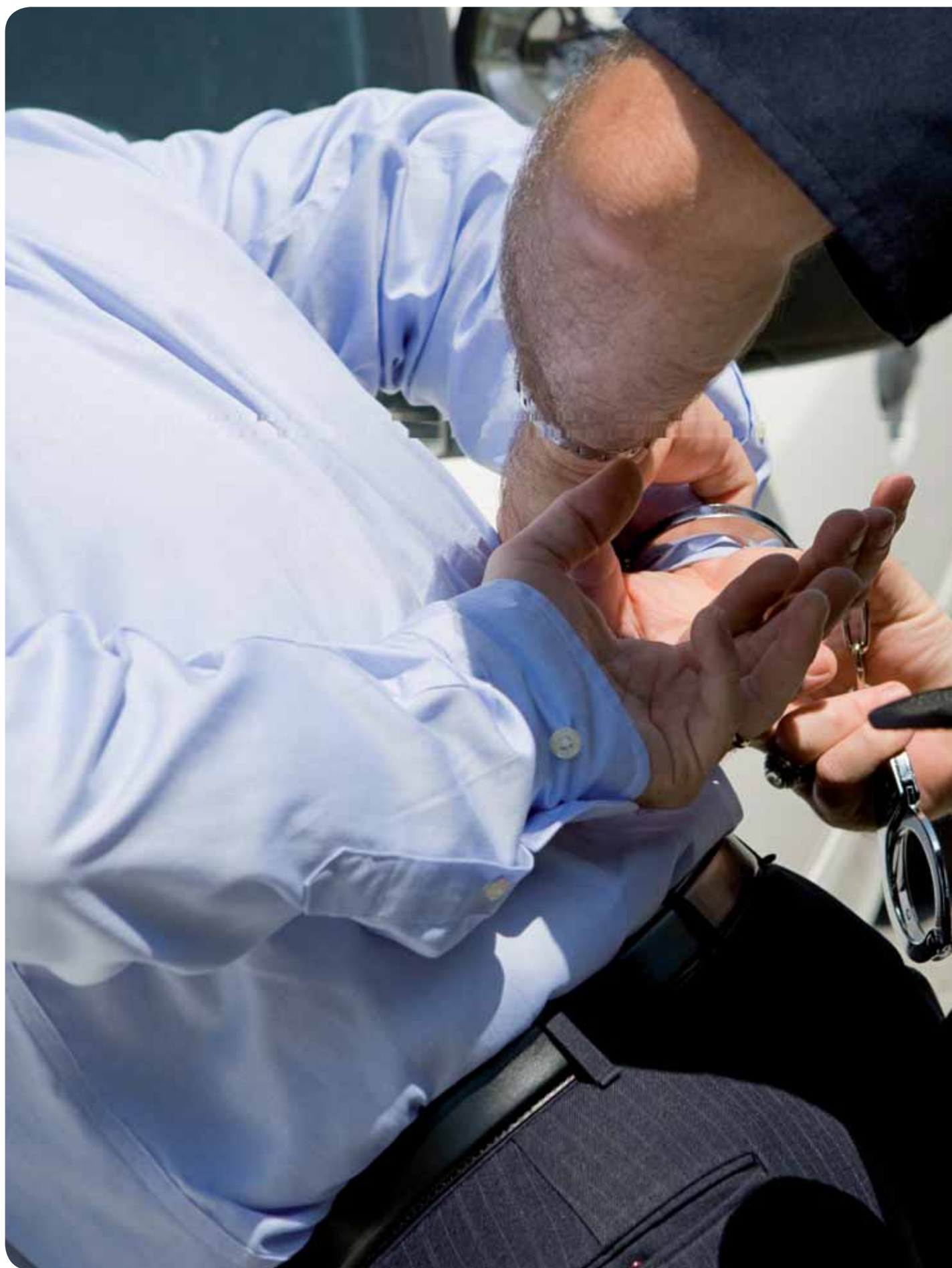
PROGRAM SLEDOVÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ TERORISTŮ (TFTP) – NOVÁ SLUŽBA V BOJI S TERORISMEM

Dne 1. srpna 2010 vstoupila v platnost dohoda mezi Spojenými státy americkými (USA) a Evropskou unií (EU) o zpracování a přenosu finančních údajů z EU do USA pro účely podpory programu USA ke sledování finančních prostředků teroristů. Europolu byla svěřena nová povinnost ověřovat žádosti USA o přenos údajů. Europol přezkoumává údaje v žádostech USA a zajišťuje, aby vyhovovaly podmínkám uvedené dohody. USA nemohou získat žádné údaje, pokud a dokud Europol každou žádost neověří.

Tato dohoda umožňuje Europolu získat zpravodajská vodítka z analytického programu USA a generovat evropské analytické žádosti pro program TFTP (z angl. *Terrorist Financing Tracking Programme*) Spojených států amerických.

Aby mohl požadavkům této dohody USA a EU vyhovět, zřídil Europol specializovanou jednotku finančních specialistů a analytiků se zkušenostmi v oblasti boje proti terorismu, kteří budou aktivně spolupracovat s orgány

USA s cílem poskytovat komplexní a důkladné odpovědi, které budou určovat zaměření společných reakcí orgánů EU a USA v boji s financováním terorismu. Protiterorističtí vyšetřovatelé v členských státech EU mohou prostřednictvím specializované jednotky Europolu využít přístup k tomuto významnému programu USA například za účelem kontroly finančních aktivit osob podezřelých z terorismu.



PŘÍNOSY VYUŽITÍ SPOLEČNÉHO VYŠETŘOVACÍHO TÝMU

Společný vyšetřovací tým může být přínosný i pro ty největší a nejdokonalejší policejní organizace. Jeden z partnerů v operaci Golf – londýnská Metropolitní policie – má s mezinárodním vyšetřováním velké zkušenosti. Největší policejní složka Spojeného království, která má vynikající mezinárodní pověst, pravidelně vyšetřuje na mezinárodní scéně různé druhy trestné činnosti a plně využívá vlastních zdrojů i zdrojů svých partnerů. Přesto však zjistila, že pro její vyšetřování měl velký přínos společný vyšetřovací tým, který byl zřízen dohodou podepsanou s rumunskými orgány a byl určen k řešení specifické trestné činnosti v oblasti obchodování s lidmi, s níž se londýnská policie potýkala v ulicích hlavního města.

Společný vyšetřovací tým umožnil vyslání dvou rumunských policejních důstojníků do Londýna. To se ukázalo jako neocenitelná pomoc, díky níž mohla Metropolitní policie ve spolupráci se zahraniční státní správou lépe pochopit kulturní, právní a operativní problémy, jimž čelila. To, že policie mohla zahájit šetření s vědomím, že šetření v jejím zastoupení může a bude probíhat i v Rumunsku, aniž by byly potřebné formální písemné žádosti, znamenalo velkou administrativní úlevu. Díky tomu, že byly k dispozici interní odborné zkušenosti v oblasti jazykové a v oblasti

zpravodajských informací, znalosti místní situace, informací a vnitrostátních kontaktů v Bukurešti, mohla celá operace probíhat mnohem bezproblémověji.

Není pochyb o tom, že úsilí věnované této operaci pomohla udržet finanční podpora, kterou nabídla Evropská komise. Tato podpora byla využita k financování operativních schůzek v Anglii, Rumunsku a Španělsku, i v Europolu a Eurojustu v Haagu. Tyto schůzky vyšetřovatelům umožnily jednat společně se soudními orgány, Europlem a dalšími partnery a plánovat a koordinovat operaci dle průběžného vývoje.

Podpora, kterou Europol poskytl v oblasti analytické práce při operaci Golf a v operativní oblasti prostřednictvím styčných kanceláří, se spojila s podporou v oblasti

soudnictví, kterou poskytl Eurojust, a zajistila, že byla využita úplná škála nástrojů dostupných na úrovni EU. Tato skutečnost má ještě větší význam, pokud připomeneme, že operace Golf a všechny její úspěchy neznamenají vyšetřování vedené národním či specializovaným útvarům, ale vyšetřování, k němuž dala podnět divize pro centrum města s cílem řešit problém, který měl zásadní lokální dopad, ale byl zcela jasně organizován na mezinárodní úrovni.



OPERACE GOLF



Operace Golf: rumunská vesnice, odkud pachatelé získávali děti k obchodování.

Operace Golf je vyšetřování Metropolitní policie zaměřené na rumunské sítě organizované trestné činnosti Romů, jehož cílem je jedna z největších sítí obchodování s lidmi v Evropě. Gangy využívají konkrétně děti, které jsou nuceny pravidelně žebrať a krást ve Spojeném království a v celé Evropě. Tato operace proběhla na základě partnerství státního zastupitelství Spojeného království, rumunské státní policie, střediska Spojeného království pro obchodování s lidmi, Europolu a Eurojustu. Toto partnerství je formální společný vyšetřovací tým zřízený podle právních předpisů EU a vzniklo jako první společný vyšetřovací tým tohoto typu zaměřený na tento druh trestné činnosti v Evropě.

Operace Golf vedla k prvnímu odsouzení ve Spojeném království za obchodování s dětmi pro účely trestného činu vykořisťování i „vnitřního“ obchodování v rámci Spojeného království. Čtyři členové sítě organizované trestné čin-



A naproti tomu – vila jednoho z organizátorů obchodu s lidmi.

nosti byli odsouzeni k celkovému počtu 24 let odnětí svobody. Operace Golf byla úspěšná při získávání podpůrného financování ze strany Evropské komise, do velké míry díky jedinečné práci společného vyšetřovacího týmu.

Detektiv superintendent Bernie Gravett, vrchní vyšetřovatel Metropolitní policie, uvádí: „Právní předpisy upravující společné vyšetřovací týmy mají

pro mezinárodní vyšetřování nesčetné výhody. To, že jsem mohl vedle svého vlastního pátrání a zatýkání využít i rumunské policisty, se ukázalo jako neocenitelné. Prováděli výslechy s mými vyšetřovateli, kromě toho jsou schopni snadno rozpoznat falešné doklady a získávat zpravodajské informace, které by britskému policistovi unikly. Zřízení společného vyšetřovacího týmu lze doporučit pro každou zemi, která hodlá zahájit aktivní operaci s cílem předvést pachatele před soud.“



Operace Golf identifikovala 181 dětí, které se staly obětmi obchodu s lidmi.

OPERACE GOLF – STATISTICKÝ PŘEHLED

181 – počet dětí, které se staly obětmi obchodování s lidmi a které operace Golf identifikovala

20 000 GBP – průměrná „cena“ za dítě při nelegálním obchodování ve Spojeném království

160 000 EUR – odhadovaný roční nelegální příjem organizované trestné činnosti za jediné dítě v rámci obchodování

4 000 000 GBP – hodnota podvodů s dávkami, které byly odhaleny a ukončeny v důsledku operace Golf

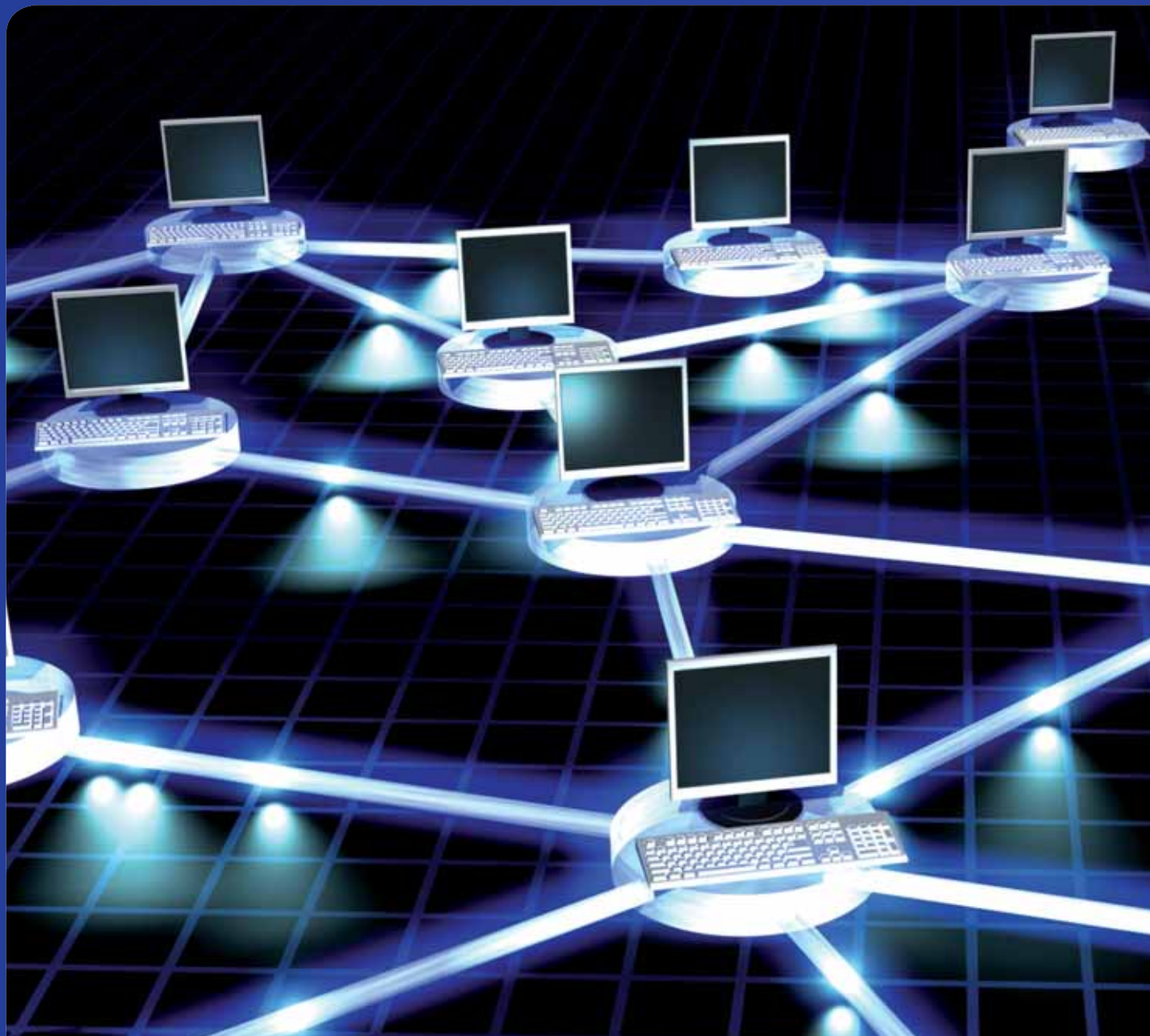
ROČNÍ STATISTICKÉ ÚDAJE O DĚTECH, KTERÉ JSOU OBĚTMI OBCHODOVÁNÍ

1,2 milionu – počet dětí, které se na celém světě staly obětmi obchodování s lidmi (zdroj: UNICEF)

12 miliard USD – celosvětová hodnota obchodování s lidmi (zdroj: UNICEF)

200 000 – počet osob z východní Evropy, které se staly obětmi obchodování s lidmi (zdroj: OBSE)

2 500–10 000 USD – rozmezí cen za dítě nelegálně dopravené do Itálie



NÁRODNÍ JEDNOTKA EUROPOLU

Každý členský stát Evropské unie je členem Europolu – Evropského policejního úřadu (agentury EU), jehož hlavní činností, zjednodušeně řečeno, je zajištění výměny informací a analýza dat. Z toho důvodu má každý členský stát zřízenou svoji národní jednotku. Národní jednotka Europolu (NJE) je umístěna na Policejním prezidiu, společně s Národní ústřednou Interpolu a Národní centrálou Sirene; jedná se o odbory spadající pod Úřad služby kriminální policie a vyšetřování.

V současné době NJE čítá 15 pracovníků a dělí se na dvě oddělení. První oddělení se zabývá výměnou operativních informací, vyřizuje žádosti členských států určené národním kompetentním složkám, a nebo nao-

pak – zasílá žádosti českých složek útvarům členských států. Žádosti musí vždy spadat do mandátu Europolu, kterým je organizovaná nebo závažná trestná činnost dotýkající se nejméně dvou členských států. Pokud nejsou splněny tyto dvě podmínky, tato žádost může být k vyřízení postoupena jinému pracovišti mezinárodní policejní spolupráce (Interpol, Sirene). V náplni práce prvního oddělení je taktéž lustrace v národních databázích, vkládání dat do informačního systému Europolu a výměna informací v rámci analytických pracovních souborů Europolu, kdy zprostředkovává zasílání příspěvků z aktuálně rozpracovaných případů. Zároveň první oddělení komunikuje s národními kompetentními útvary, a v případě nutnosti se účastní



zahraničních jednání, kdy zastupuje experty nebo v rámci možností poskytuje jazykovou podporu.

Hlavním úkolem policistů druhého oddělení je příprava podkladů na jednání správní rady Europolu (jeden z vrcholných orgánů Europolu) a jeho podvýborů (Bezpečnostní výbor, pracovní skupina pro záležitosti ICT a pracovní skupina pro korporativní záležitosti), na jednání vedoucích národních jednotek Europolu a vyhotovování instrukcí pro různá jednání ve strukturách Rady EU (pracovní skupiny, výbory a podvýbory EU, Rada ministrů apod.). Druhé oddělení taktéž dohlíží na zasílání příspěvků do zprávy OCTA (zhodnocení hrozeb organizované trestné činnosti), kdy je dále zodpovědné za její pracovní překlad. Dalším úkolem NJE je vyřizování mimomandátních žádostí (nejde o operativní informace), kdy se jedná zpravidla o žádosti týkající se národního právního rámce či metod a forem práce policie a dalších bezpečnostních složek za účelem sdílení nejlepší praxe.

STYČNÁ KANCELÁŘ POLICIE ČR PŘI EUROPOLU

I když se Policie ČR stala právoplatným členem Europolu na podzim roku 2004, svého historicky prvního styčného důstojníka při Europolu vyslala již o 2 roky dříve, konkrétně dne 15. září 2002. Od 1. března 2005 byla styčná kancelář posílena o druhého zástupce a tento početní stav trvá doposud. Zástupci styčné kanceláře jsou pracovně zařazeni v rámci ÚSKPV – Národní jednotky Europolu, s výkonem služby v budově centrály Europolu v nizozemském Haagu. Úkolem styčných důstojníků je formálně reprezentovat svůj stát, zprostředkovávat a získávat informace národním kompetentním útvarům prosazujícím právo, což v českém případě jsou zejména útvary Policie ČR (PČR) s celorepublikovou působností a Generální ředitelství cel Ministerstva financí.

V současné době je v centrále Europolu situováno přibližně 130 styčných důstojníků, přičemž tento počet zahrnuje zástupce nejen členských států EU, ale i zástupce tzv. třetích států a organizací s podepsanou dohodou



o výměně operativních či strategických informací, jako např. Island, Norsko, Švýcarsko, Kanada, USA, Kolumbie, Interpol a další. Zejména přítomnost styčného důstojníka Generálního sekretariátu Interpolu nabízí našim útvarům zajímavou možnost řešit plošně případy v mandátu Europolu jedním komunikačním kanálem, bez pouhého omezení na státy EU. V souladu s vnitrostátním právem a předpisy mezi další úkoly styčných důstojníků PČR při Europolu patří usnadňování, podpora a koordinace spolupráce mezi útvary PČR a Europolu a samozřejmě i ostatními partnerskými státy, zprostředkování výměny informací, účast na seminářích, expertních jednáních AWF, spolupráce s pracovníky Europolu, poskytování jazykové a odborné podpory zástupcům útvarů s celorepublikovou působností během jednání v Europolu, účast na *ad hoc* poradách se styčnými důstojníky ostatních zemí při řešení nastalých problémů a mnoho dalších. Česká styčná kancelář rovněž usiluje o koordinaci postupů s národním zastoupením při Eurojustu, což se v praxi mnohokrát osvědčilo. Prostřednictvím styčné kanceláře je možné využívat řadu dalších registrů a databází evropských rozměrů.

Kontaktní spojení:

NJE ÚSKPV PP ČR – P.O. Box 62/KPV
Strojnická 27 – 170 89 Praha 7
ČESKÁ REPUBLIKA

Fax +420 974834716

Tel. +420 974834210

e-mail:

uskpv.europol@pcr.cz
(intranet),
europol@mvcr.cz
(internet)

<http://www.mail-inter.pcr.cz/interpol/europol.htm>
(intranet)

<http://www.europol.europa.eu> (internet)

Foto nahoře: Jan Oprchal,
dole: Libor Předota



Evropský policejní úřad

Evropský vyšetřovatel – zaměřeno na pachatele bez ohledu na hranice

2011 – 21 s. – 21 × 29,7 cm

